

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 8. 10. 2019
COM(2019) 463 final

SPRÁVA KOMISIE RADE

Správa z roku 2019 o hospodárskej a sociálnej situácii na ostrove Gozo (Malta)

SPRÁVA Z ROKU 2019 O HOSPODÁRSKEJ A SOCIÁLNEJ SITUÁCII NA OSTROVE GOZO (MALTA)

Bez toho, aby boli dotknuté prebiehajúce rokovania o viacročnom finančnom rámci na obdobie 2021 – 2027 a v súlade s vyhlásením č. 36 o ostrovnom regióne Gozo v prílohe k Zmluve o pristúpení Malty, vláda Malty vo februári 2019 požiadala Komisiu, aby Rade predložila správu o hospodárskej a sociálnej situácii na ostrove Gozo, a najmä o rozdieloch v úrovni sociálneho a hospodárskeho rozvoja medzi ostrovmi Gozo a Malta a aby navrhla vhodné opatrenia s cieľom umožniť ďalšiu integráciu ostrova Gozo do vnútorného trhu.

V tejto správe sa hodnotí stav rozvoja ostrova Gozo a vývoj rozdielov na Malte. Hodnotí sa tak, že sa skúmajú najnovšie trendy týkajúce sa súboru rozmerov a ukazovateľov relevantných z hľadiska rozvoja ostrova Gozo, t. j. demografie a trhu práce, štruktúry hospodárstva a hospodárskeho rastu, geografie a prístupnosti. V tomto dokumente sa uvádza aj porovnanie ostrova Gozo so zvyškom Malty a s inými európskymi regiónmi. Napokon sa v ňom analyzuje, ako sa pomocou politiky súdržnosti riešia rozvojové potreby ostrova Gozo.

V správe sa využívajú regionálne štatistiky vypracované Eurostatom a maltským štatistickým úradom.

1. ANALÝZA HOSPODÁRSKEJ A SOCIÁLNEJ SITUÁCIE NA OSTROVE GOZO

1.1. Geografia a využívanie pôdy

Gozo je druhý najvýznamnejší ostrov maltského súostrovia, pokiaľ ide o plochu a obyvateľstvo. Nachádza sa 5 km severozápadne od ostrova Malta. Ostrov Comino sa nachádza medzi ostrovmi Malta a Gozo, od ostrova Gozo je vzdialený menej ako jeden kilometer a je takmer neobývaný¹. Z hľadiska využívania pôdy a krajiny pokrývky² tvoria mestské štruktúry 21 % rozlohy ostrovov Gozo a Comino, zatiaľ čo poľnohospodárstvo, prírodné oblasti a lesy predstavujú 77,5 % plochy. Na porovnanie, hlavný ostrov Malty vykazuje mierne vyššie využívanie pôdy na mestské účely (23 %) a na priemyselné, komerčné a dopravné jednotky (5,7 %) ako na poľnohospodárstvo, prírodné oblasti a lesy (66,7 %). Využitie pôdy odráža vyššiu hustotu obyvateľstva a stupeň industrializácie na ostrove Malta v porovnaní s ostrovom Gozo, ako aj významnú úlohu poľnohospodárstva v hospodárstve ostrova Gozo.

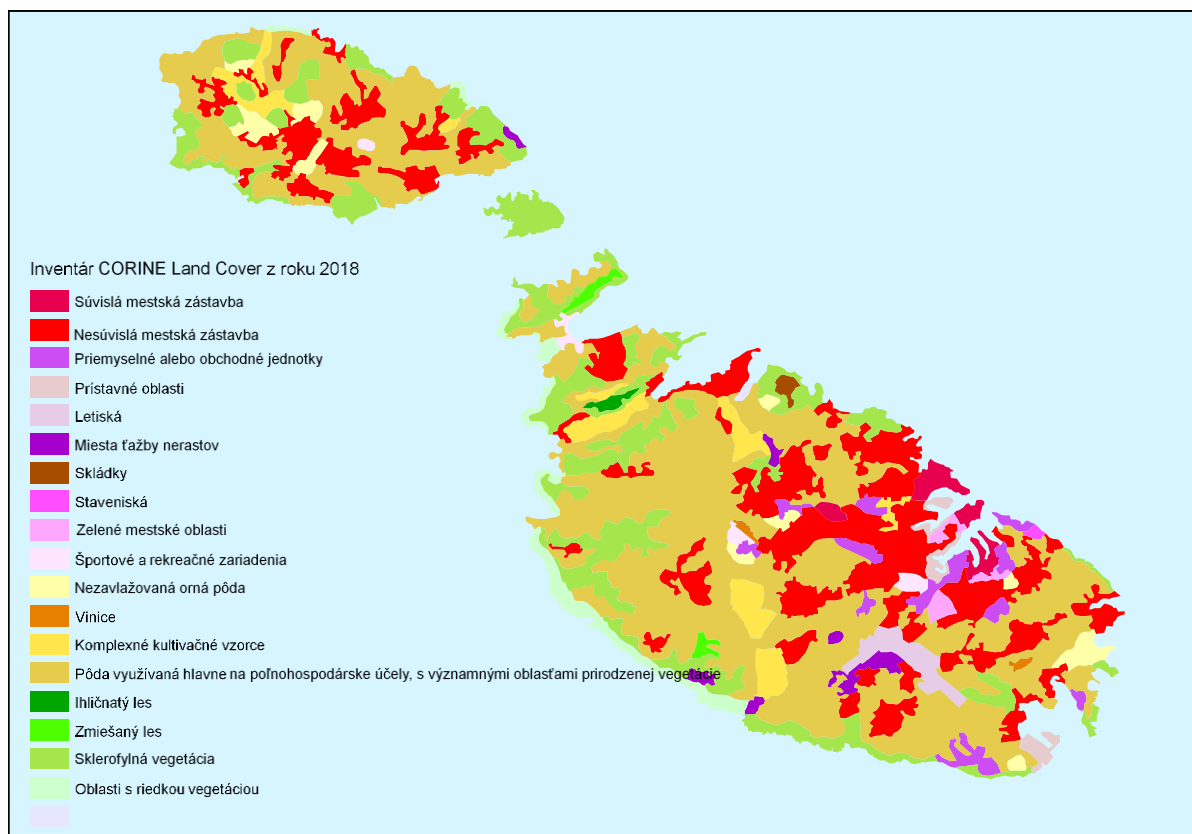
Pokiaľ ide o štatistickú klasifikáciu regiónu, Malta je krajina, región NUTS 1 a región NUTS 2. Na úrovni NUTS 3 sa delí na dva regióny: ostrov Malta a ostrovy Gozo a Comino.

---

¹ Keď sa odkazuje na región NUTS 3, v správe sa používa pojem „Gozo a Comino“, ale keďže Comino je prevažne neobývaný, správa sa pri opise štatistických trendov odvoláva na Gozo.

² Číselné údaje sú prevzaté z inventára CORINE Land Cover z roku 2018. Nesedia úplne na 100 %, pretože sa nezohľadňujú niektoré zostatkové kategórie, ako sú skládky, stavenisko atď.

Mapa 1. Využívanie pôdy a krajinná pokrývka na ostrovoch Malta, Gozo a Comino

Zdroj: Inventár CORINE Land Cover 2018.

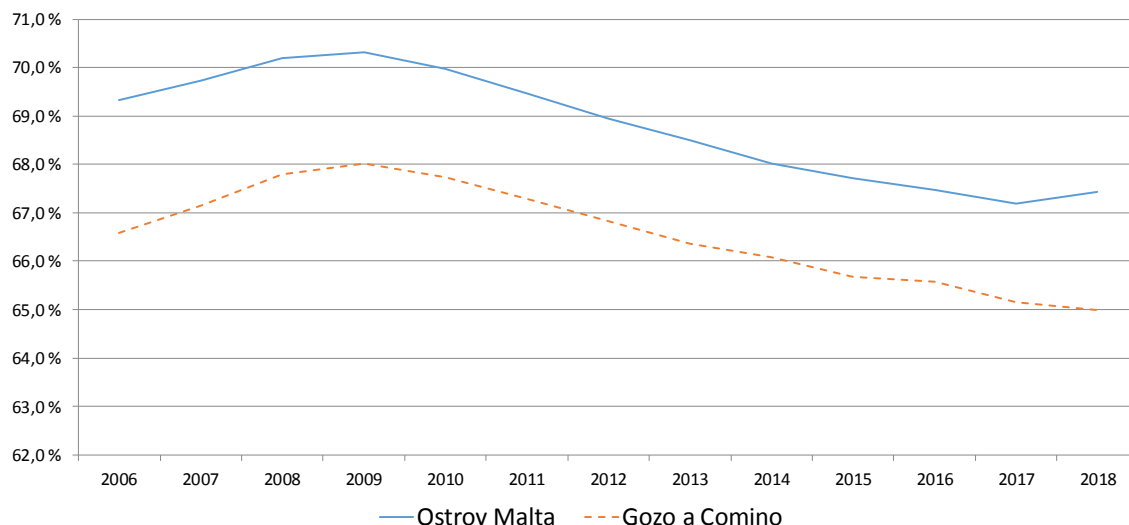
1.2. Obyvateľstvo

K januáru 2018 mal ostrov Gozo 32 723 obyvateľov, čo predstavuje približne 6,9 % obyvateľstva Malty. Hustota osídlenia ostrova Gozo bola v roku 2018 na úrovni 474,5 obyvateľa na km², približne jedna štvrtina hustoty na ostrove Malta (1 793,8 obyvateľa na km² v tom istom roku). Približne 21 % obyvateľstva žije v meste Viktória (známom aj ako Rabat), čo je najväčšie mesto ostrova Gozo.

V absolútnom vyjadrení sa počet obyvateľov na ostrove Gozo zvýšil od roku 2006 do roku 2018 približne o 1 700 obyvateľov. V relatívnom vyjadrení sa počet obyvateľov na ostrove Gozo zvýšil v období medzi rokmi 2006 – 2018 o priemernú mieru 0,4 % ročne v porovnaní s mierou rastu 1,4 % (čo viedlo k nárastu počtu obyvateľov o 69 000) v prípade obyvateľov na ostrove Malta v rovnakom období, ktorá nastala aj v dôsledku výrazného nárastu migrácie od roku 2012. Tento rozdiel v raste viedol k poklesu podielu maltského obyvateľstva žijúceho na ostrove Gozo zo 7,7 % v roku 2006 na 6,9 % v roku 2018.

Jedným z faktorov vedúcich k tomuto vývoju je starnutie obyvateľstva. Podiel obyvateľov vo veku 65 rokov a viac žijúcich na ostrove Gozo sa od roku 2006 do roku 2018 zvýšil o 8 percentuálnych bodov v porovnaní s nárastom o 2 percentuálne body na ostrove Malta. Hoci tieto dva regióny vykazujú významné trendy starnutia, podiel obyvateľstva v produktívnom veku (vo veku 15 – 64 rokov) na ostrove Malta je vo všeobecnosti o 2 percentuálne body vyšší ako rovnaký podiel na ostrove Gozo.

Graf 1. Vývoj podielu obyvateľstva v produktívnom veku (vo veku 15 – 64 rokov) na celkovom počte obyvateľov v regiónoch Malty a ostrovov Gozo a Comino, 2006 – 2018

Zdroj: Eurostat.

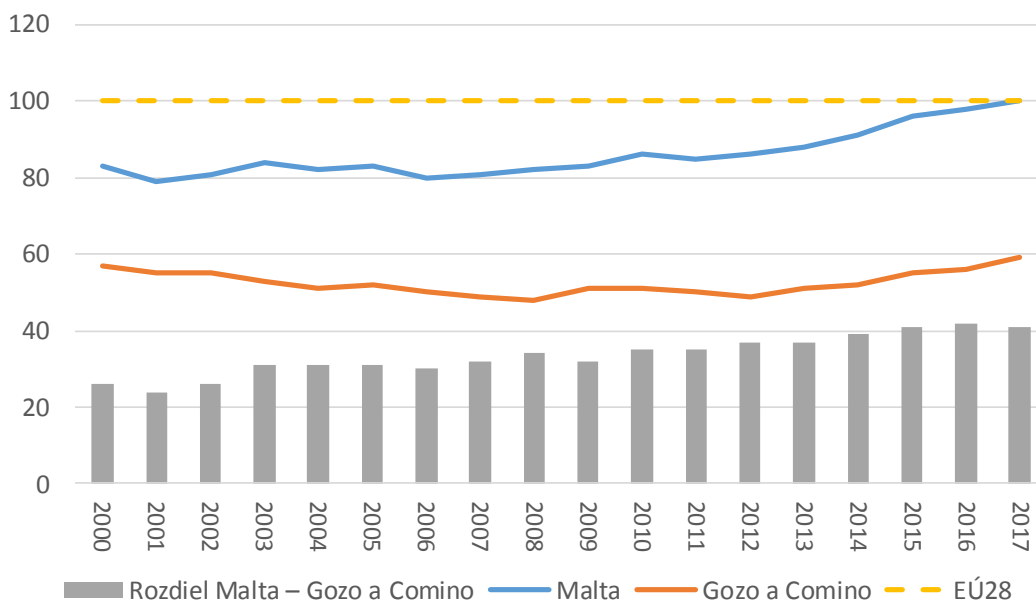
1.3. Hospodársky rozvoj

V roku 2017 predstavoval HDP na obyvateľa na ostrove Gozo, v štandarde kúpnej sily (PPS) 60 % priemeru EÚ28, úroveň výrazne nižšiu ako na ostrove Malta, kde je približne na úrovni priemeru EÚ28. V rokoch 2000 – 2011 zostal HDP na obyvateľa na ostrove Malta pod priemerom EÚ. Tento rozdiel sa od roku 2012 začal znižovať. Na porovnanie, HDP na obyvateľa na ostrove Gozo medzi rokmi 2000 a 2007 klesol v porovnaní s priemerom EÚ. Od roku 2008 sa tento klesajúci trend zastavil. Región sa začal približovať k priemeru EÚ od roku 2013, hoci pomalším tempom než hlavný ostrov.

Rozdiel v relatívnom hospodárskom rozvoji medzi týmito dvoma ostrovmi sa od roku 2000 do roku 2017 zvýšil z 26 na 41 percentuálnych bodov. Je však potrebné poznamenať, že relatívna blízkosť týchto dvoch ostrovov umožňuje pracovníkom dochádzať na ostrov Malta, aj keď bývajú na ostrove Gozo. Vlastne viac ako 20 % pracovníkov žijúcich na ostrove Gozo pôsobí na ostrove Malta. V rámci HDP na obyvateľa sa merajú hospodárske činnosti na strane produkcie a nezohľadňuje sa príjem domácností. Reálny hospodársky blahobyť obyvateľov ostrova Gozo je preto v HDP na obyvateľa podhodnotený.

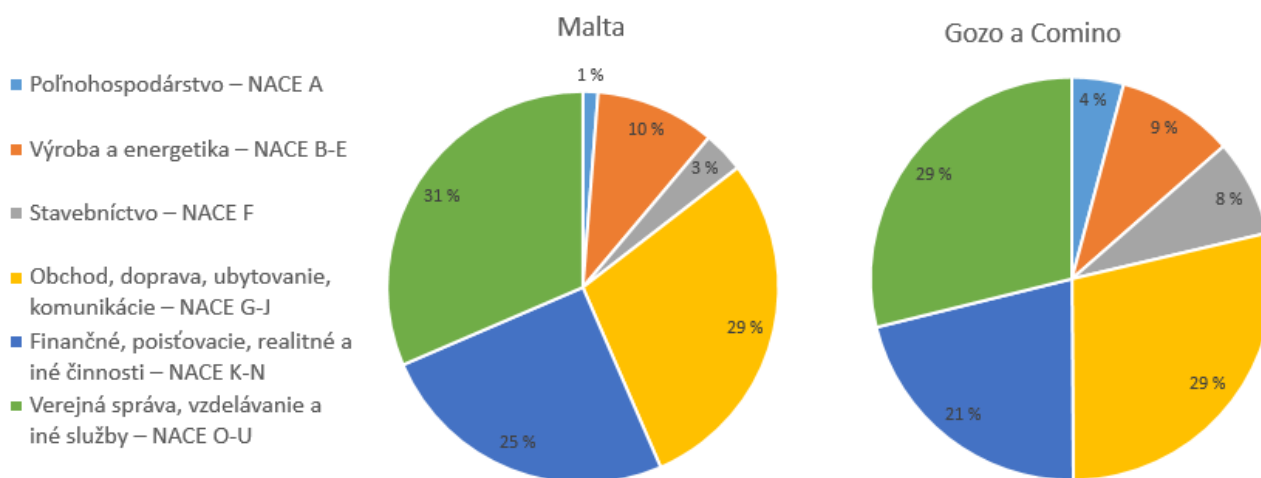
Pokiaľ ide o sektorové zloženie hrubej pridanej hodnoty medzi dvoma regiónmi, hospodárstvo ostrova Gozo sa vo všeobecnosti viac spolieha na poľnohospodárstvo a rybolov (+3 percentuálne body) a odvetvie stavebníctva (+5 percentuálnych bodov) ako ostrov Malta a menej na finančné a poisťovacie služby, nehnuteľnosti a iné služby (–4 percentuálne body).

Graf 2. Vývoj HDP na obyvateľa v štandardoch kúpnej sily v regiónoch Malty, ostrovov Gozo a Comino, 2000 – 2017 (EÚ28 = 100)

Zdroj: Eurostat.

Graf 3. Hrubá pridaná hodnota podľa sektorov v regiónoch Malty, ostrovov Gozo a Comino v roku 2016

Zdroj: Eurostat.

1.4. Trh práce

Vývoj zamestnanosti bol na ostrove Malta a na ostrove Gozo v rokoch 2015 – 2017 podobný s ročnou mierou rastu medzi 5 % a 6 % a na ostrove Gozo sa medzi rokmi 2016 a 2017 zaznamenal mierne vyšší nárast zamestnanosti v porovnaní s ostrovom Malta. Na oboch ostrovoch sa miera zamestnanosti v rovnakom období zvýšila, pričom na ostrove Gozo zaznamenala v rokoch 2015 až 2017 v porovnaní s ostrovom Malta rýchlejší rast (približne +4 percentuálne body za rok). V roku 2017 bola miera zamestnanosti na ostrove Gozo (74 %) vyššia ako miera zamestnanosti na ostrove Malta (72 %).

Blízkosť obidvoch ostrovov a frekvencia trajektových spojení umožňujú dochádzanie z ostrova Gozo na ostrov Malta – pri porovnávaní zamestnania podľa miesta bydliska so zamestnaním podľa miesta výkonu práce viac ako 3 500 obyvateľov na ostrove Gozo v skutočnosti pracuje na ostrove Malta, čo predstavuje približne 22 % pracovnej sily, ktorá tam býva.

Tabuľka 1. Zamestnanie podľa miesta bydliska a podľa miesta výkonu práce na Malte, na ostrovoch Gozo a Comino a miera zamestnanosti

<i>Zamestnanie podľa miesta bydliska</i>	2015	2016	2017	Rast 15/16	Rast 16/17
Malta	194 329	205 002	216 492	5,5 %	5,6 %
Gozo a Comino	13 901	14 678	15 677	5,6 %	6,8 %
<i>Zamestnanie podľa miesta výkonu práce</i>	2015	2016	2017	Rast 15/16	Rast 16/17
Malta	197 403	208 423	219 998	5,6 %	5,6 %
Gozo a Comino	10 827	11 257	12 171	4,0 %	8,1 %

<i>Rozdiel (dochádzajúci pracovníci)</i>	3 074	3 421	3 506

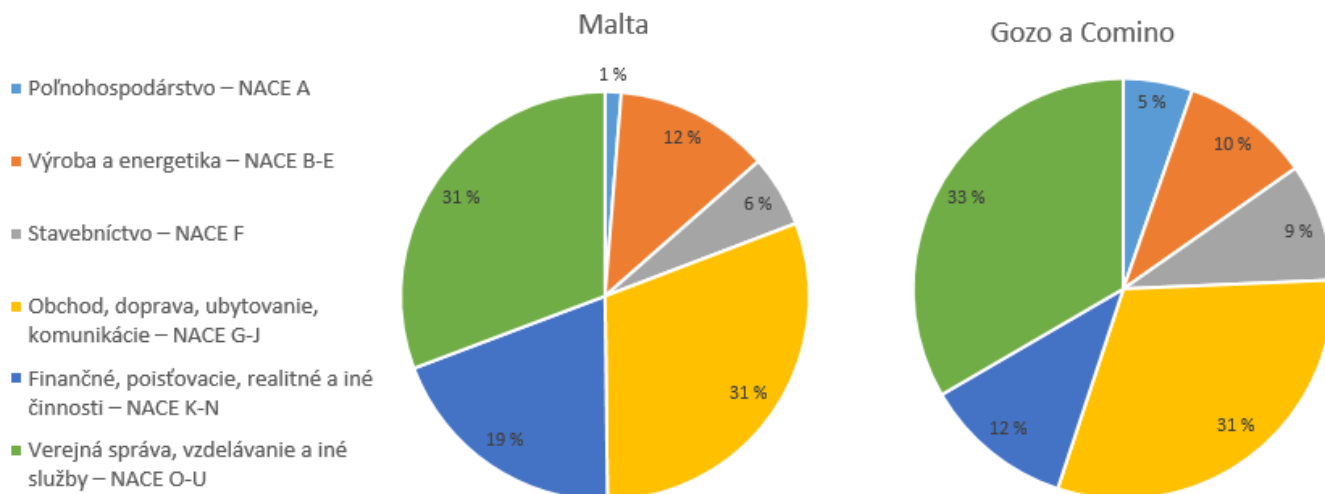
<i>Miera zamestnanosti</i>	2015	2016	2017
Malta	69 %	71 %	72 %
Gozo a Comino	66 %	70 %	74 %

Miera zamestnanosti vypočítaná pomocou počtu obyvateľov vo veku od 15 do 64 rokov v pozícii menovateľa.

Zdroj: Národný štatistický úrad Malty a Eurostat.

Zloženie pracovnej sily na obidvoch ostrovoch je veľmi podobné zloženiu hrubej pridanej hodnoty: Gozo zamestnáva o 4 percentuálne body viac ľudí v poľnohospodárstve a rybolove a o 3 percentuálne body viac obyvateľov v stavebníctve ako Malta, ale o 7 percentuálnych bodov menej v oblasti finančných služieb, poisťovníctva, nehnuteľností a iných služieb.

Graf 4. Zamestnanosť podľa sektorov v regiónoch Malty, ostrovov Gozo a Comino v roku 2016

Zdroj: Eurostat.

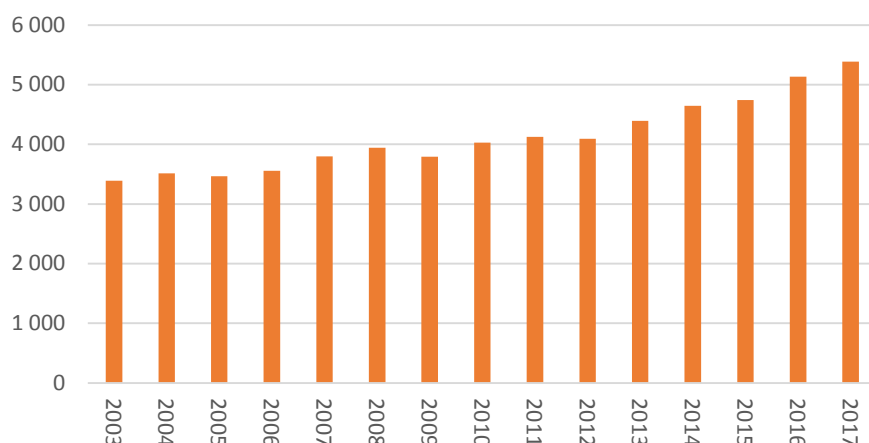
1.5. Prístupnosť a cestovný ruch

Ostrov Gozo je vzdialený 5,3 km od hlavného ostrova. Čas cesty trajektom medzi týmito dvoma ostrovmi je za primeraných poveternostných podmienok približne 30 minút. Ako už bolo uvedené, mnohí zamestnanci dochádzajú z ostrova Gozo na hlavný ostrov Malta, najmä do hlavného mesta, a využívajú časté námorné spojenia medzi týmito dvoma ostrovmi.

Počet cestujúcich na mori medzi prístavmi Ćirkewwa na ostrove Malta a Mġarr na ostrove Gozo sa od roku 2003 do roku 2017 zvýšil takmer o 60 % a takmer o 34 % v rokoch 2010 – 2017. Zodpovedá to priemernému ročnému nárastu počtu cestujúcich na mori medzi týmito dvoma prístavmi vo výške 3,4 % a viditeľnému zvýšeniu od roku 2013 do roku 2017 s ročnou mierou rastu takmer 6 %.

Gozo nie je len domovom ľudí dochádzajúcich za prácou, priťahuje aj turistov. Podobne ako ostrov Malta zaznamenal aj ostrov Gozo rastúci trend v počte turistov v období rokov 2012 – 2017, aj keď o niečo menší (+33 % v porovnaní s +36 %). Počet turistov, ktorí navštívia a strávia na ostrovoch Gozo a Comino aspoň jednu noc, je určite nižší ako počet turistov navštevujúcich ostrov Malta. V roku 2017 ich však bolo stále takmer trikrát toľko ako obyvateľov ostrova Gozo, ktorí sú rezidentmi. Pokiaľ ide o ponuku, počet lôžok na ostrove Gozo sa od roku 2012 do roku 2017 zvýšil rýchlejšie ako na ostrove Malta z 1 756 na 2 165 (+23 %) v porovnaní s približne 40 000 jednotkami dostupnými na Malte (+7 %). Dĺžka pobytu je však zvyčajne kratšia – turisti na ostrove Malta strávia v priemere päť nocí v porovnaní s tromi prenocovaniami na ostrovoch Gozo a Comino.

Graf 5. Vývoj počtu cestujúcich medzi námornými prístavmi Ćirkewwa a Mġarr (v tisícoch)

Zdroj: Eurostat.

Tabuľka 2. Počet hostí a lôžok na ostrove Malta a na ostrove Gozo

Počet hostí	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Nárast 12/17	Priemerný ročný nárast
Malta	1 274 123	1 377 594	1 464 903	1 499 117	1 532 666	1 731 687	36 %	6,3 %
Gozo a Comino	73 585	83 051	86 644	86 951	86 866	97 781	33 %	5,9 %
počet lôžok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Nárast 12/17	Priemerný ročný nárast
Malta	38 187	40 895	39 473	40 217	39 163	40 762	7 %	1,3 %
Gozo a Comino	1 756	1 800	1 855	1 948	2 074	2 165	23 %	4,3 %

Zdroj: Národný štatistický úrad Malty.

1.6. Porovnanie s inými európskymi ostrovmi

V porovnaní s ostatnými ostrovnými regiónmi podobnej veľkosti (z hľadiska počtu obyvateľov) bol HDP na obyvateľa na ostrovoch Gozo a Comino v PPS v roku 2016 vo všeobecnosti nižší ako na iných ostrovoch s výnimkou gréckych ostrovných regiónov Lesbos, Limnos, Ikaria, Samos a Chios. Gozo a Comino sú však jedným z mála ostrovných regiónov, kde sa zvýšil HDP na obyvateľa, najmä v období po finančnej kríze (2009 – 2016).

Tabuľka 3. Vývoj HDP na obyvateľa v štandardoch kúpnej sily vo vybratých ostrovných regiónoch (EÚ28 = 100)

Krajina EÚ	Región NUTS 3	2002	2009	2016	Ročná miera rastu v rokoch 2002 – 2016	Ročná miera rastu v rokoch 2009 – 2016
DK	Bornholm	88	87	89	0,1 %	0,3 %
ES	Fuerteventura	132	88	85	-3,1 %	-0,5 %
ES	Menorca	103	85	75	-2,2 %	-1,8 %
ES	El Hierro	72	87	65	-0,7 %	-4,1 %
ES	La Gomera	85	87	70	-1,4 %	-3,1 %
ES	La Palma	66	80	68	0,2 %	-2,3 %
FI	Alandy	151	144	129	-1,1 %	-1,6 %
EL	Chios	66	73	50	-2,0 %	-5,3 %
EL	Zakynthos	104	104	75	-2,3 %	-4,6 %
EL	Ikaria, Samos	65	79	51	-1,7 %	-6,1 %
EL	Ithaka, Kefalonia	89	94	60	-2,8 %	-6,2 %
EL	Lesbos, Limnos	64	74	51	-1,6 %	-5,2 %
MT	Gozo a Comino	55	51	56	0,1 %	1,3 %
SE	Gotlands län (Gotland)	98	93	92	-0,5 %	-0,2 %
UK	Vonkajšie Hebridy	88	88	76	-1,0 %	-2,1 %
UK	Shetlandy	135	127	133	-0,1 %	0,7 %
UK	Orkneje	95	95	95	0,0 %	0,0 %

Zdroj: Eurostat

1.7. Vnútorne rozdiely

Na účely tejto správy sa regionálne rozdiely v rámci regiónov NUTS 2 merajú pomocou HDP na obyvateľa na úrovni NUTS 3. V prípade Malty sú ostrovy Malta a Gozo a Comino dva regióny NUTS 3, ktoré sú súčasťou jedného regiónu NUTS 2 zhodujúceho sa s krajinou.

Vnútorne rozdiely sa v prípade regiónov NUTS 2 zjavne nemôžu posudzovať bez členenia na NUTS 3. Okrem toho sú opatrenia regionálnych rozdielov vo všeobecnosti citlivé na počet oblastí NUTS 3 v rámci každého regiónu NUTS 2.

Z tohto dôvodu sa v tejto správe využívajú štyri miery vnútorných rozdielov, pričom sa zohľadňujú tri rôzne súbory regiónov NUTS 2: 1. všetky regióny EÚ NUTS 2; 2. regióny NUTS 2 v procese transformácie (kde je HDP na obyvateľa medzi 75 % a 90 % priemeru EÚ); 3. regióny NUTS 2 s hlavným mestom okrem regiónov, ktoré nemajú ďalšie členenie na oblasti NUTS 3.

Štyri ukazovatele sú tieto:

- **Variačný koeficient:** pomer medzi štandardnou odchýlkou všetkých regiónov NUTS 3 s priemerným HDP na obyvateľa na úrovni NUTS 2. Zo

všetkých štyroch opatrení je tento ukazovateľ najmenej závislý od počtu regiónov NUTS 3 v rámci posudzovaného regiónu NUTS 2.

- **Giniho koeficient:** koeficient medzi 0 a 1, kde 0 zodpovedá situácii úplnej rovnosti v regiónoch NUTS 3 a 1 situácii, v ktorej sa celý HDP sústreďuje v jednom regióne NUTS 3.
- **Theilov index:** index, ktorý ukazuje hodnoty bližšie k nule, keďže dochádza k poklesu vnútorných rozdielov.
- **Minimálny/maximálny pomer:** jednoduchý pomer medzi HDP na obyvateľa v regióne NUTS 3 s najnižšou hodnotou a regiónom NUTS 3 s najvyššou hodnotou v rámci toho istého regiónu NUTS 2. Zo všetkých štyroch opatrení je tento ukazovateľ najcitlivejší na počet regiónov NUTS 3 v rámci každej oblasti NUTS 2.

Najlepšie umiestnenia zodpovedajú regiónom s nízkou úrovňou vnútorných rozdielov: klasifikácia sa vypočítava vo vzostupnom poradí pre variačný koeficient, Giniho koeficient a Theilov index a v zostupnom poradí pre minimálny/maximálny pomer.

Výsledky za Maltu sú uvedené v tabuľke 4.

Pri zostavovaní poradia v **237 regiónoch NUTS 2** s ďalším rozdelením na regióny NUTS 3 Theilov index a variačný koeficient vykazujú pre Maltu približne podobné výsledky (v uvedenom poradí 99./237 a 86./237). Zdá sa, že Giniho koeficient podhodnocuje hospodárske rozdiely na Malte (33./237), zatiaľ čo minimálny/maximálny pomer ich pravdepodobne nadhodnocuje (164./237).

Klasifikácia v **rámci 46 regiónov NUTS 2 v procese transformácie** ukazuje o niečo jasnejší obraz. Theilov index a variačný koeficient opäť pre Maltu vykazujú veľmi podobné umiestnenie (v uvedenom poradí 26./46 a 24./46), Giniho koeficient stavia Maltu na 11. miesto a minimálny/maximálny pomer na 39. miesto.

Malta je aj **regiónom hlavného mesta**, preto sa v rámci delenia na regióny NUTS 3 zaraďuje medzi ostatných 15 regiónov hlavných miest v Európe s viac ako jedným regiónom NUTS 3. Malta je na prvom mieste podľa variačného koeficientu, Giniho koeficientu a Theilovho indexu a na druhom mieste podľa minimálneho/maximálneho pomeru, z hľadiska vnútorných rozdielov je na tom teda vo všeobecnosti lepšie než všetky ostatné regióny hlavných miest v EÚ.

Tabuľka 4. Porovnávací analýza regionálnych rozdielov z hľadiska HDP na obyvateľa na Malte v roku 2016 na základe štyroch rôznych ukazovateľov a troch rôznych hodnotení poradia

Hodnoty štyroch ukazovateľov na meranie regionálnych nerovností – Malta

Variačný koeficient	Giniho koeficient	Theilov index	Minimálny/maximálny pomer
0,11	0,03	0,01	0,57

Poradie Malty spomedzi všetkých regiónov NUTS 2 v EÚ s viac ako jedným regiónom NUTS 3 (237 regiónov)

Variačný koeficient	Giniho koeficient	Theilov index	Minimálny/maximálny pomer
86	33	99	164

Poradie Malty spomedzi všetkých regiónov NUTS 2 v EÚ v procese transformácie s viac ako jedným regiónom NUTS 3 (46 regiónov)

Variačný koeficient	Giniho koeficient	Theilov index	Minimálny/maximálny pomer
24	11	26	39

Poradie Malty spomedzi všetkých regiónov hlavných miest NUTS 2 v EÚ s viac ako jedným regiónom NUTS 3 (15 regiónov)*

Variačný koeficient	Giniho koeficient	Theilov index	Minimálny/maximálny pomer
1	1	1	2

*Regióny hlavných miest týchto krajín: BG, DK, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, MT, NL, PL, RO, SI a UK.

Zdroj: Výpočet GR REGIO na základe údajov Eurostatu.

2. VYKONÁVANIE POLITIKY SÚDRŽNOSTI NA OSTROVE GOZO

V programových obdobiach 2007 – 2013 a 2014 – 2020 sa 11 % a 10 % celkového rozpočtu dostupného v rámci EFRR, ESF a KF zameralo na územné investície na ostrove Gozo. Tento podiel mierne prevyšuje podiel obyvateľstva ostrova Gozo (približne 7 %), pričom hlavným cieľom je znížiť rozdiely oproti ostrovu Malta, ako sa uvádza v kapitole 1.

Hlavnými investičnými oblasťami na roky 2007 – 2013 boli investície do konkurencieschopnosti a kvality života a posilnenie postavenia ľudí v záujme väčšieho počtu pracovných miest a lepšej kvality života v celkovej výške 107,3 milióna EUR. Pokiaľ ide o obdobie 2014 – 2020, suma vyplatená k 1. máju 2019 predstavovala 95,6 milióna EUR.

Zásahy na ostrove Gozo zahŕňajú širokú škálu oblastí, pričom značné časti rozpočtov sa investujú napr. do infraštruktúry ciest, dopravy, vodného hospodárstva a energie z obnoviteľných zdrojov, zariadení na nakladanie s odpadom a obnovy historických miest, najmä citadely (Cittadella), na ktorú sa z finančných prostriedkov EÚ vyčlenilo 12 miliónov EUR. Ostrov Gozo využíval financovanie z ENRF aj na podporu odvetvia rybolovu, na modernizáciu zariadení rybárov umiestnených v určených rybárskych prístavoch Mgarr a Xlendi spolu so zavedením nového súvisiaceho vybavenia.

Prostredníctvom 79 projektov vo výške 12,4 milióna EUR poskytol takisto podporu ESF, a to na zvýšenie účasti na kvalitnom vzdelávaní a odbornej príprave na trhu práce, profesijnom poradenstve, zvýšení zamestnatelnosti a prispôsobivosti pracovnej sily, sociálneho začlenenia znevýhodnených skupín.

Pokiaľ ide o ďalšie programové obdobie 2021 – 2027, celkový príspevok EÚ z EFRR, ESF+ a Kohézneho fondu pre celé maltské súostrovie³ predstavuje 672,8 milióna EUR, čo je pokles o 5 % v porovnaní so 708 miliónmi EUR v období 2014 – 2020. Odzrkadľuje to úspešný proces dobiehania priemeru EÚ v posledných rokoch. Diskusie o investičných prioritách pre programy na programové obdobie 2021 – 2027 budú vychádzať zo správy o krajine za rok 2019 – Malta⁴ z 27. februára 2019 a odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré Rada prijala 9. júla 2019. Nepredurčuje dôležitú otázku podielu finančných prostriedkov, ktoré budú pridelené ostrovom Gozo/Comino.

3. ZÁVERY

Zo štatistickej analýzy tejto správy vyplýva, že rozdiely v HDP na obyvateľa medzi ostrovom Gozo a hlavným ostrovom Malta sa v priebehu času mierne zvýšili. Tento trend možno vysvetliť rôznymi prvkami. Dôležitým faktom je, že ostrov Malta je viac orientovaný na služby ako ostrov Gozo, ktorý sa viac spolieha na poľnohospodárstvo, rybolov a stavebné činnosti. V dôsledku tejto odlišnej hospodárskej orientácie hospodársky rast Malty predstihol hospodársky rast ostrova Gozo.

V posledných rokoch bol ostrov Gozo schopný dobiehať priemer EÚ rýchlejšie ako ostatné ostrovné regióny v EÚ. Môže to byť dôsledkom vedľajších účinkov blízkosti hlavného ostrova Malta, najmä dochádzania do práce a nárastu cestovného ruchu v regióne.

Pri porovnávaní hospodárskej situácie Malty s inými regiónmi v procese transformácie v EÚ sú vnútorné rozdiely na Malte priemerné.

Okrem toho by sa malo pamätať na to, že HDP na obyvateľa ako ukazovateľ podceňuje skutočný hospodársky blahobyt obyvateľov ostrova Gozo vzhľadom na významný podiel pracovníkov, ktorí dochádzajú na ostrov Malta.

Dosiahol sa pokrok v oblasti prístupnosti v prospech cestovného ruchu, ako aj pracovníkov z ostrova Gozo, ktorí dochádzajú na ostrov Malta. K tomuto úspechu prispela politika súdržnosti prostredníctvom významných investícií do infraštruktúry

---

³ Príloha XXIII k návrhu Komisie na nariadenie – COM(2018) 375 final.

⁴ SWD(2019) 1017 final.

cestnej a námornej dopravy, energetiky a zdravotníckych zariadení a podpory obnovy kultúrneho dedičstva.

V rámci prípravy partnerskej dohody a operačných programov na obdobie 2021 – 2027 sa maltské orgány vyzývajú, aby zvážili investície a možné štrukturálne opatrenia potrebné na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni ostrova Gozo, s cieľom znížiť rozdiel v HDP na obyvateľa. Ďalší úspech pri podpore procesu vyrovnávania rozdielov, pokiaľ ide o ostrov Gozo, bude závisieť od zohľadnenia osobitostí ostrova vrátane rýchleho starnutia obyvateľstva.